

2017

ZWALCZANIE PRZESTĘPCZOŚCI KORUPCYJNEJ W POLSCE

Krajowa Administracja
Skarbowa

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE

**ZWALCZANIE
PRZESTĘPCZOŚCI
KORUPCYJNEJ W POLSCE
W 2017 R.**

Raport

WARSZAWA 2019

CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE

Al. Ujazdowskie 9
00-583 Warszawa
www.cba.gov.pl

Opracowanie, redakcja graficzna, projekt okładki, skład
Departament Analiz CBA

Elektroniczna wersja
www.cba.gov.pl - w dziale „Publikacje”

ISBN 978-83-949606-0-5

Przygotowanie do druku oraz druk
Wydział Wydawnictw i Poligrafii Centrum Szkolenia Policji
ul. Zegrzyńska 121, 05-119 Legionowo
www.csp.edu.pl

Nakład 200 egz.

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	4
Rejestracje przestępstw korupcyjnych	7
Postępowania przygotowawcze	13
Wszczęte postępowania przygotowawcze	13
Podstawa wszczęcia postępowań przygotowawczych	15
Prowadzone postępowania przygotowawcze	17
Zakończone postępowania przygotowawcze	18
Podejrzani w sprawach o przestępstwa korupcyjne	21
Zastosowane środki zapobiegawcze	23
Zabezpieczone mienie i ujawnione korzyści majątkowe	24
Prawomocne skazania	25
Spis tabel	30
Spis wykresów	31

WYKAZ SKRÓTÓW

ABW	– Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
CBA	– Centralne Biuro Antykorupcyjne
CZSW	– Centralny Zarząd Służby Więziennej
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
KAS	– Krajowa Administracja Skarbowa
KCIK	– Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych
KGP	– Komenda Główna Policji
MS	– Ministerstwo Sprawiedliwości
SG	– Straż Graniczna
ŻW	– Żandarmeria Wojskowa
kk	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz 1600)
ustawa o sporcie	– ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1263)
ustawa refundacyjna	– ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1844 z późn. zm.)
kpk	– ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1987)

Dane statystyczne zaprezentowane w niniejszej publikacji dotyczą przestępstw korupcyjnych opisanych w art. 228, 229, 230, 230a, 231 § 2, 250a, 271 § 3, 296a, 296b¹, 305 Kodeksu karnego, art. 46, 47 i 48 ustawy o sporcie oraz art 54 ustawy refundacyjnej.

¹ Uchylony z dniem 16 października 2010 r. przez art. 64 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie.

Przedstawiam Państwu kolejną edycję przygotowanego przez Centralne Biuro Antykorupcyjne raportu dotyczącego zwalczania przestępczości korupcyjnej w Polsce.

Zaprezentowane w publikacji dane, uzyskane dzięki współpracy Biura z instytucjami i służbami zaangażowanymi w zwalczanie przestępstw korupcyjnych, pozwoliły na przedstawienie różnorodnych aspektów zjawiska korupcji, które pozostaje poważnym problemem o szczególnym znaczeniu dla rozwoju społeczeństwa i państwa.

Rosnąca akceptacja obywateli dla działań służących identyfikacji i zwalczaniu korupcji zobowiązuje do nieustannej analizy realizowanych czynności, doskonalenia modelu współdziałania służb i instytucji państwowych, których zadaniem jest walka z korupcją oraz zwiększania efektywności przedstawiania wyników ich pracy.

Dziękuję za pomoc i współpracę wszystkim osobom i instytucjom, które miały udział w przygotowaniu tegorocznego raportu. Wyrażam także nadzieję, że będzie on cennym i wykorzystywanym w codziennej pracy źródłem informacji.

Ernest Bejda

Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

C B A

ZWALCZANIE KORUPCJI 2017

36 247

przestępstw korupcyjnych
zarejestrowanych w KCIK

2016

2017

1 904

wszczęte przez ABW, CBA,
Policję, SG, ŻW i KAS
postępowania przygotowawcze
dotyczące przestępstw
korupcyjnych

2016

2017

2 047

zakończonych przez ABW,
CBA, Policję, SG, ŻW i KAS
postępowań przygotowawczych
dotyczących przestępstw
korupcyjnych

2016

2017

2 500

podejrzanych w sprawach
o przestępstwa korupcyjne

2016

2017

2 161

prawomocnie skazanych
za przestępstwa korupcyjne

2016

2017

REJESTRACJE PRZESTĘPSTW KORUPCYJNYCH

W bazach KCIK, funkcjonującego w strukturach KGP, gromadzone są informacje dotyczące spraw, będących przedmiotem czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz wszczętych lub zakończonych postępowań przygotowawczych. Są to dane na temat prowadzonych postępowań w sprawach o przestępstwa, informacje o osobach, przeciwko którym prowadzone są takie postępowania, a także przedmiotach wykorzystywanych do popełnienia przestępstw lub utraconych w związku z przestępstwami.

Tabela nr 1 Liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych w 2017 r.

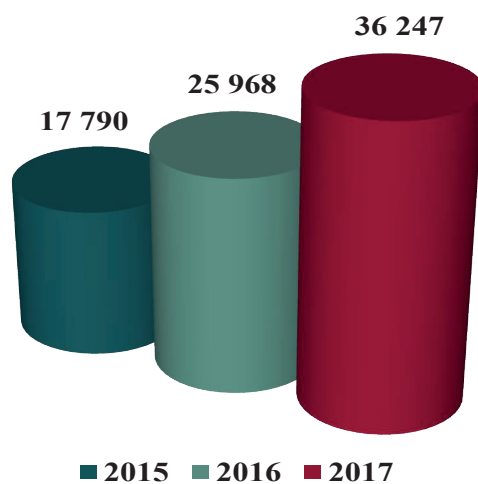
Kwalifikacja prawna (artykuł)	Policja	ABW	CBA	Prokuratura	SG	ŻW	Razem
228 kk	5 162	2	91	153	54	6	5 468
229 kk	1 884	1	53	156	107	3	2 204
230 kk	709	1	38	25	3	3	779
230a kk	127	0	10	7	0	0	144
231 § 2 kk	2 013	4	88	115	9	16	2 245
250a kk	11	0	0	0	0	0	11
271 § 3 kk	24 753	7	30	28	7	4	24 829
296a kk	251	0	66	0	0	0	317
296b kk	0	0	0	0	0	0	0
305 kk	231	1	5	6	1	2	246
46 ustawy o sporcie	2	0	0	1	0	0	3
47 ustawy o sporcie	1	0	0	0	0	0	1
54 ustawy refundacyjnej	0	0	0	0	0	0	0
Razem	35 144	16	381	491	181	34	36 247

Źródło: KCIK

W 2017 r. zarejestrowano 36 247 przestępstw korupcyjnych, tj. o ponad 28% więcej niż w roku poprzednim (25 968).

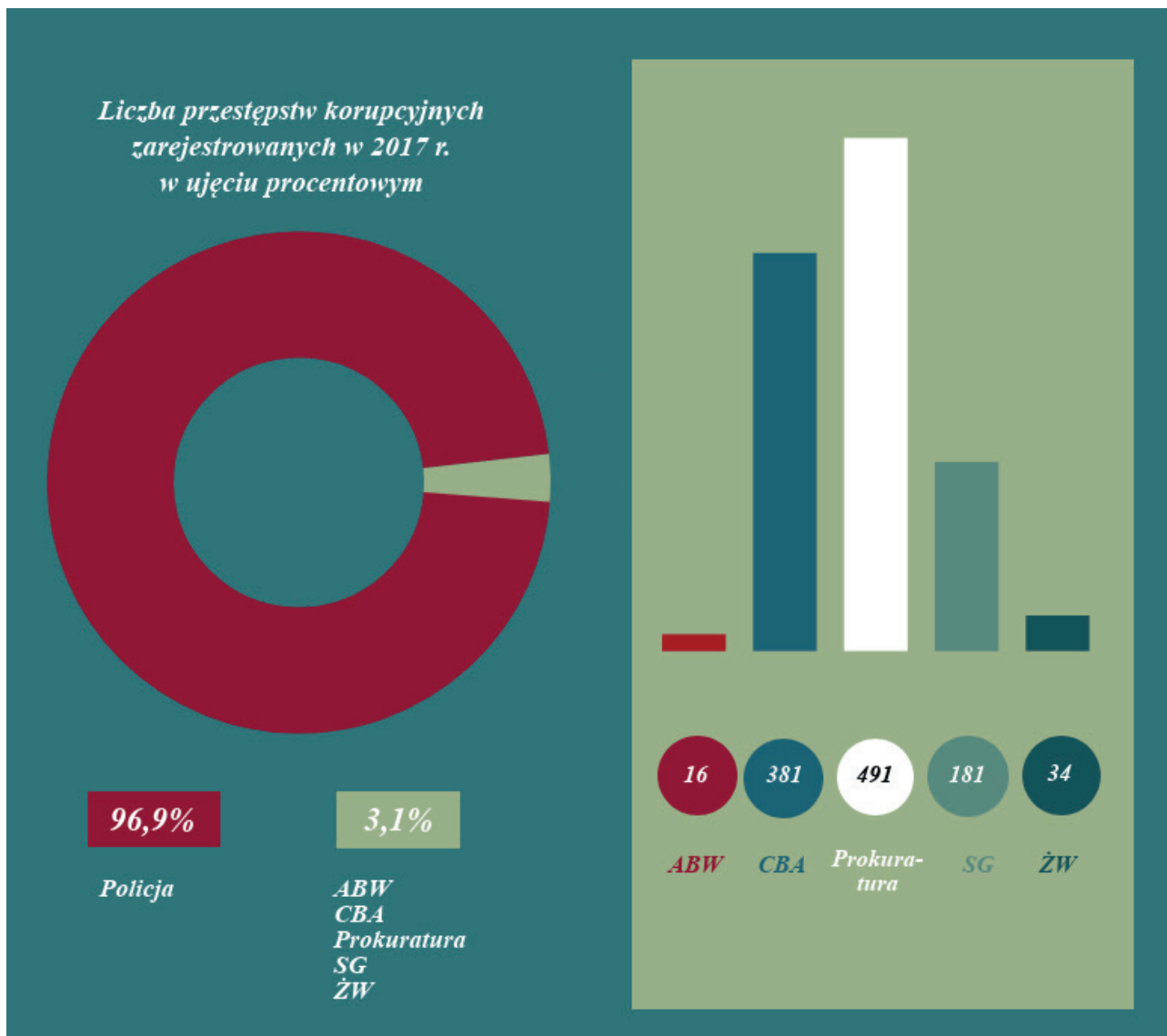
Najczęściej rejestrowanym przestępstwem w 2017 r. było poświadczenie nieprawdy w dokumencie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej.

Wykres nr 1 Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych w KCIK w latach 2015–2017

Źródło: KCIK

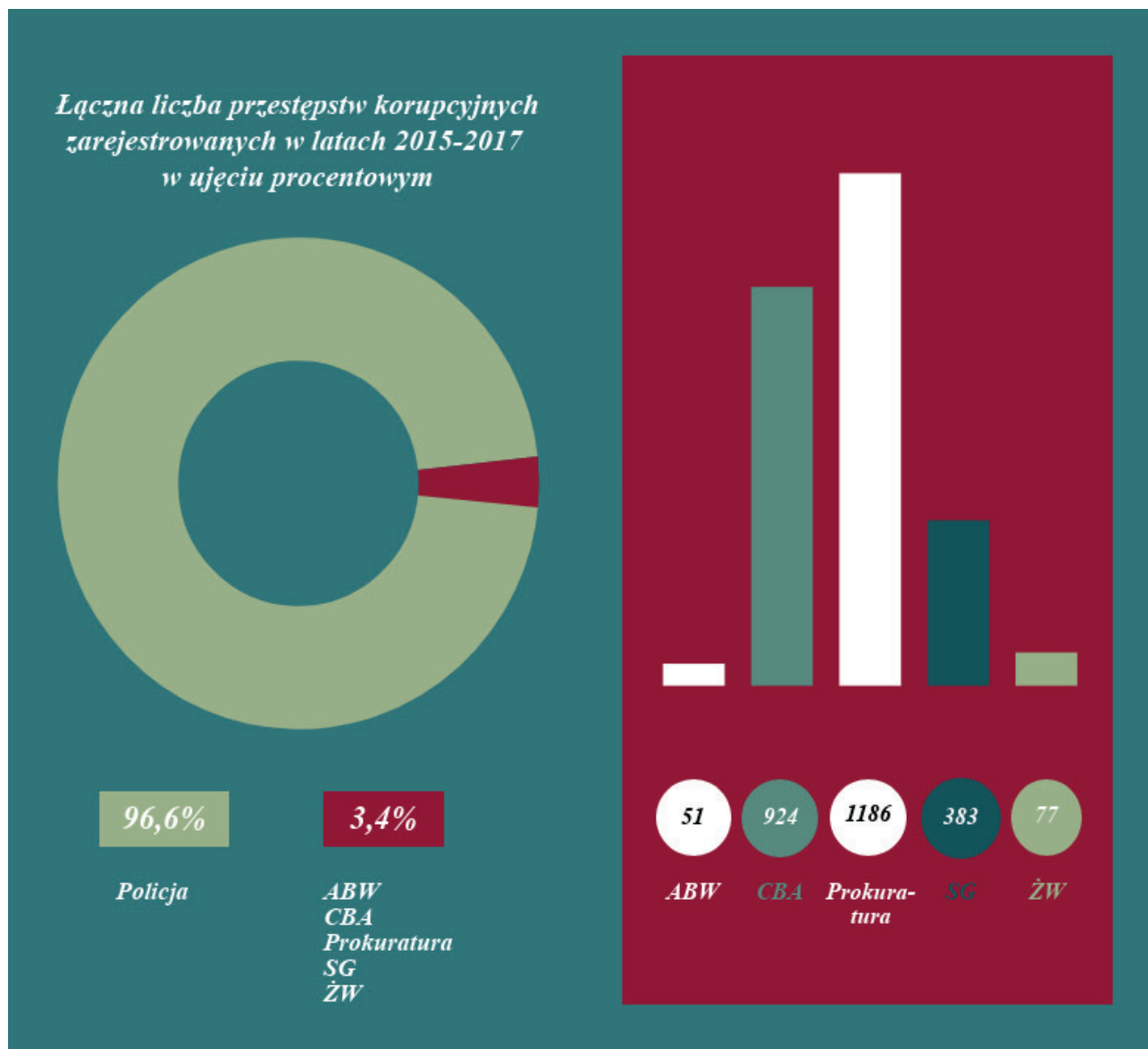
Wykres nr 2 Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych przez Policję oraz pozostałe instytucje w 2017 r.

Źródło: KCIK

Rejestracje przestępstw korupcyjnych w przeważającej większości zostały dokonane przez Policję. Podobna tendencja utrzymuje się od lat, przy czym liczba rejestracji dokonanych w 2017 r. przez Policję wzrosła w stosunku do 2015 r. ponad dwukrotnie, osiągając wynik 35 144, co stanowi ponad 97% ogółu rejestracji.

Wykres nr 3 Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych przez Policję oraz pozostałe instytucje w latach 2015–2017

Źródło: KCIK

Co roku wzrasta ogólna liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych w KCIK, co jest odzwierciedleniem trendu panującego w większości instytucji dokonujących rejestracji. W 2017 r. jedynie ABW zarejestrowało mniej przestępstw korupcyjnych niż w roku 2016.

Najczęściej rejestrowanym w 2017 r. przestępstwem było poświadczenie nieprawdy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (art. 271 § 3 kk), a w dalszej kolejności: sprzedajność urzędnicza (art. 228 kk) oraz przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 231 § 2 kk) i przekupstwo (art. 229 kk).

Największy wzrost liczby rejestracji dotyczył przestępstw z art. 271 § 3 kk oraz art. 231 § 2.

Tabela nr 2 Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych w latach 2015–2017 według kwalifikacji prawnej czynu

Kwalifikacja prawna (artykuł)	2015	2016	2017
228 kk	2 398	4 496	5 468
229 kk	2 167	1 951	2 204
230 kk	662	467	779
230a kk	118	194	144
231 § 2 kk	2 894	912	2 245
250a kk	115	28	11
271 § 3 kk	8 797	17 531	24 829
296a kk	290	141	317
296b kk	96	0	0
305 kk	243	246	246
46 ustawy o sporcie	7	0	3
47 ustawy o sporcie	0	0	1
48 ustawy o sporcie	2	1	0
54 ustawy refundacyjnej	1	1	0
Razem	17 790	25 968	36 247

Źródło: KCIK

W 2017 r. największa liczba rejestracji dotyczyła przestępstw korupcyjnych popełnionych na obszarze województw małopolskiego oraz śląskiego. Najmniej rejestracji dotyczyło przestępstw popełnionych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

W znacznej większości województw liczba zarejestrowanych przestępstw wzrosła w stosunku do roku 2016. Największy, niemal czterokrotny wzrost odnotowano na terenie województw lubuskiego oraz zachodniopomorskiego. W trzech województwach liczba zarejestrowanych przestępstw korupcyjnych zmalała. Największy, trzykrotny spadek odnotowano w województwie lubelskim.

W przeliczeniu na 1 milion mieszkańców najwięcej przestępstw korupcyjnych zarejestrowano w województwie małopolskim (wykres nr 5).

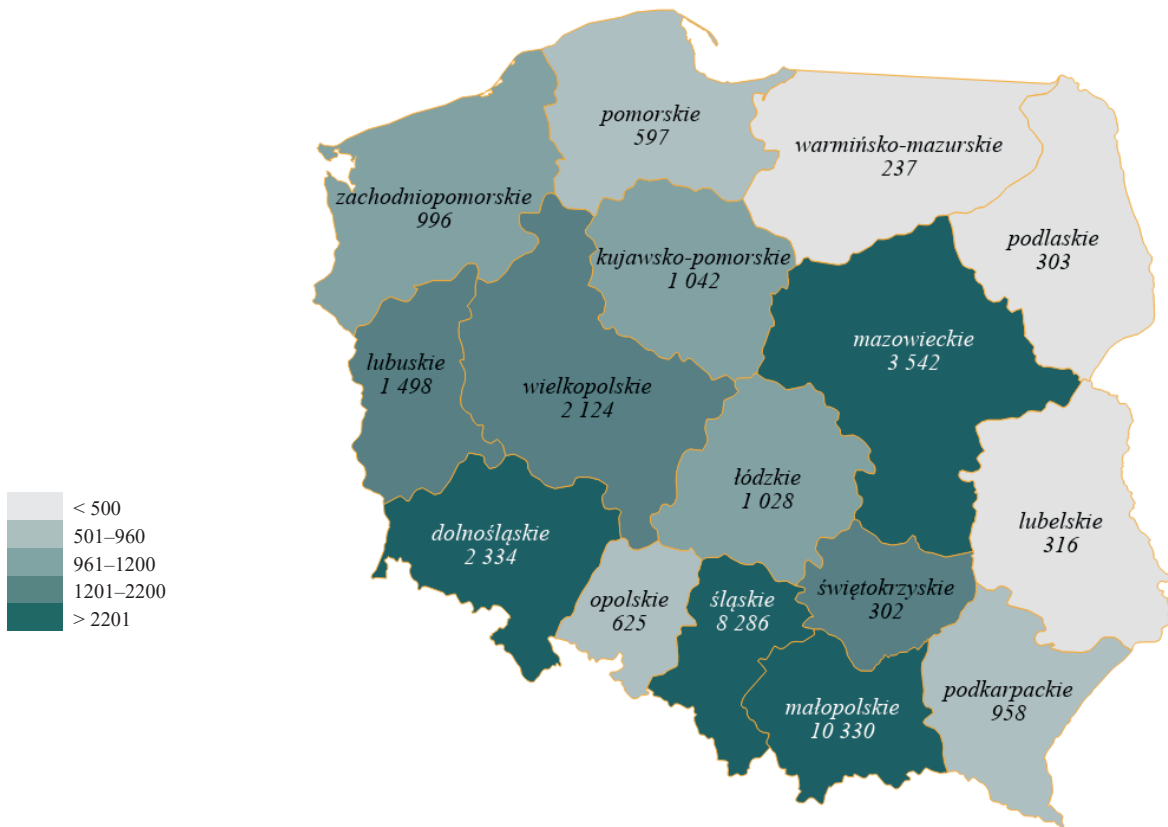
Tabela nr 3 Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2017 r. z podziałem na województwa

Województwo	228 kk	229 kk	230 kk	230a kk	231 § 2 kk	250a kk	271 § 3 kk	296a kk	305 § 1 kk	46 ustawy o sporcie	47 ustawy o sporcie	Razem
małopolskie	2 449	94	231	13	43	0	7 483	4	11	2	0	10 330
śląskie	1 053	605	216	47	307	0	6 020	25	13	0	0	8 286
mazowieckie	726	309	180	44	140	0	2 009	92	42	0	0	3 542
dolnośląskie	27	123	8	0	60	0	2 067	25	23	0	1	2 334
wielkopolskie	34	61	17	1	17	0	1 908	55	30	1	0	2 124
świętokrzyskie	46	63	11	1	10	0	1 730	1	1	0	0	1 863
lubuskie	72	18	2	1	941	0	453	3	8	0	0	1 498
kujawsko-pomorskie	93	111	20	5	27	0	767	14	5	0	0	1 042
łódzkie	97	122	5	0	70	0	673	40	21	0	0	1 028
zachodnio-pomorskie	55	128	3	0	216	0	524	31	39	0	0	996
podkarpackie	294	152	17	2	26	7	454	2	4	0	0	958
opolskie	78	19	7	2	114	0	395	0	10	0	0	625
pomorskie	205	171	8	6	49	0	129	23	6	0	0	597
lubelskie	38	117	9	1	24	0	106	2	19	0	0	316
podlaskie	39	31	32	12	133	4	44	0	7	0	0	302
warmińsko-mazurskie	111	38	2	2	12	0	66	0	6	0	0	237
brak danych o województwie	51	50	14	7	60	0	9	0	1	0	0	192
Razem	5 468	2 212	782	144	2 249	11	24 837	317	246	3	1	36 270

Źródło: KCIK

W 2017 r. nie dokonano rejestracji przestępstw opisanych w art. 296b kk, art. 48 ustawy o sporcie oraz w art. 54 ustawy refundacyjnej, w związku z czym nie zostały one ujęte w tabeli nr 3.

Wykres nr 4 Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2017 r. z podziałem na województwa

Źródło: KCIK

Wykres nr 5 Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2017 r. w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców z podziałem na województwa

liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych na 1 mln mieszkańców w zaokrągleniu do liczby całkowitej

Źródło: KCIK, GUS

POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE

Podstawowym celem postępowania przygotowawczego jest dostarczenie oskarżycielowi argumentów do podjęcia decyzji, czy w określonej sprawie istnieje podstawa do wniesienia aktu oskarżenia.

Proces ten wymaga zbadania, czy popełniono czyn zabroniony i czy jest on przestępstwem, wykrycia i w razie potrzeby ujęcia sprawcy, zebrania i zabezpieczenia dowodów oraz ustalenia pokrzywdzonych i rozmiaru szkody.

Wszczęte postępowania przygotowawcze

Najwięcej postępowań przygotowawczych w sprawach korupcyjnych w 2017 r. wszczęła Policja.

Wykres nr 6 Liczba postępowań przygotowawczych wszczętych w 2017 r. prowadzonych przez poszczególne służby

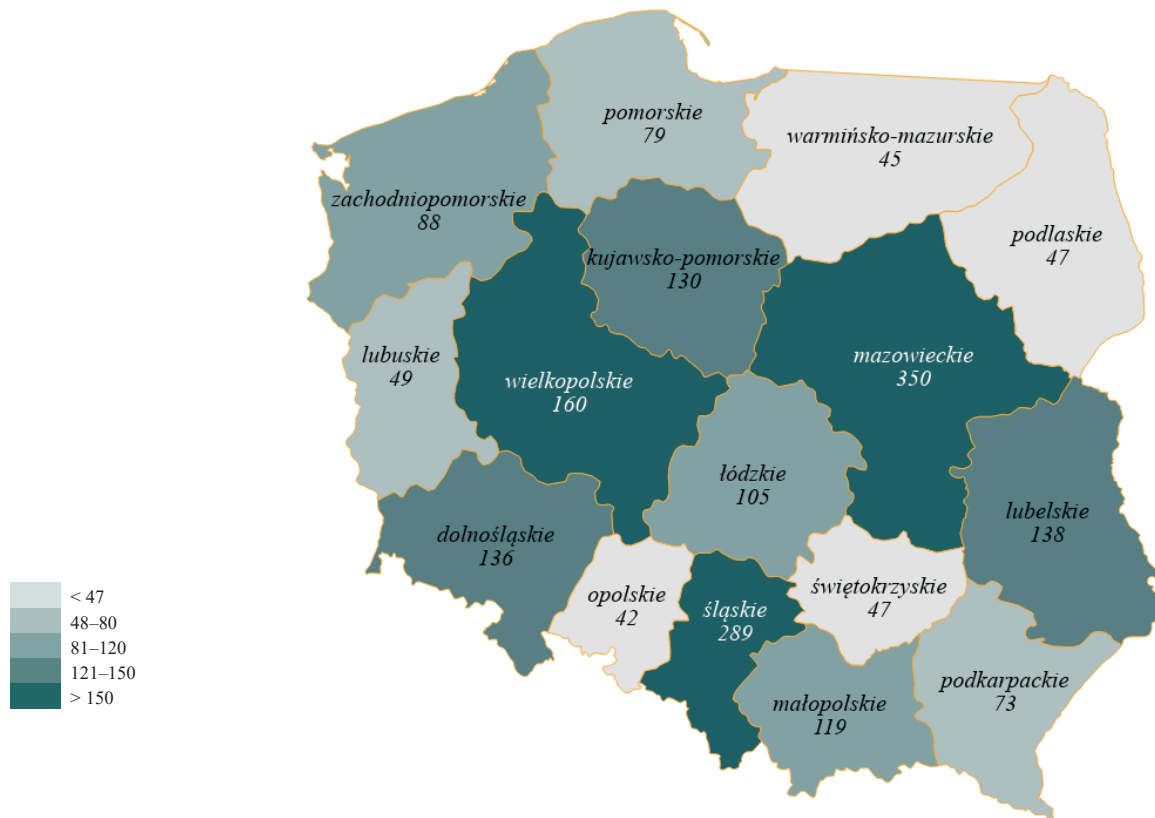
Źródło: ABW, CBA, KAS, Policja, SG, ŻW

Podobnie, jak w latach poprzednich, najwięcej postępowań przygotowawczych wszczęto na terenie województw mazowieckiego oraz śląskiego. Najmniej spraw wszczynanych było w województwach opolskim oraz warmińsko-mazurskim.

W przeliczeniu na 1 mln mieszkańców najwięcej postępowań przygotowawczych wszczęto w województwach lubelskim i mazowieckim (po 65) oraz śląskim (64) i kujawsko-pomorskim (62). Analogicznie najmniej postępowań wszczęto na terenie województw warmińsko-mazurskiego (31) oraz pomorskiego i podkarpackiego (po 34).

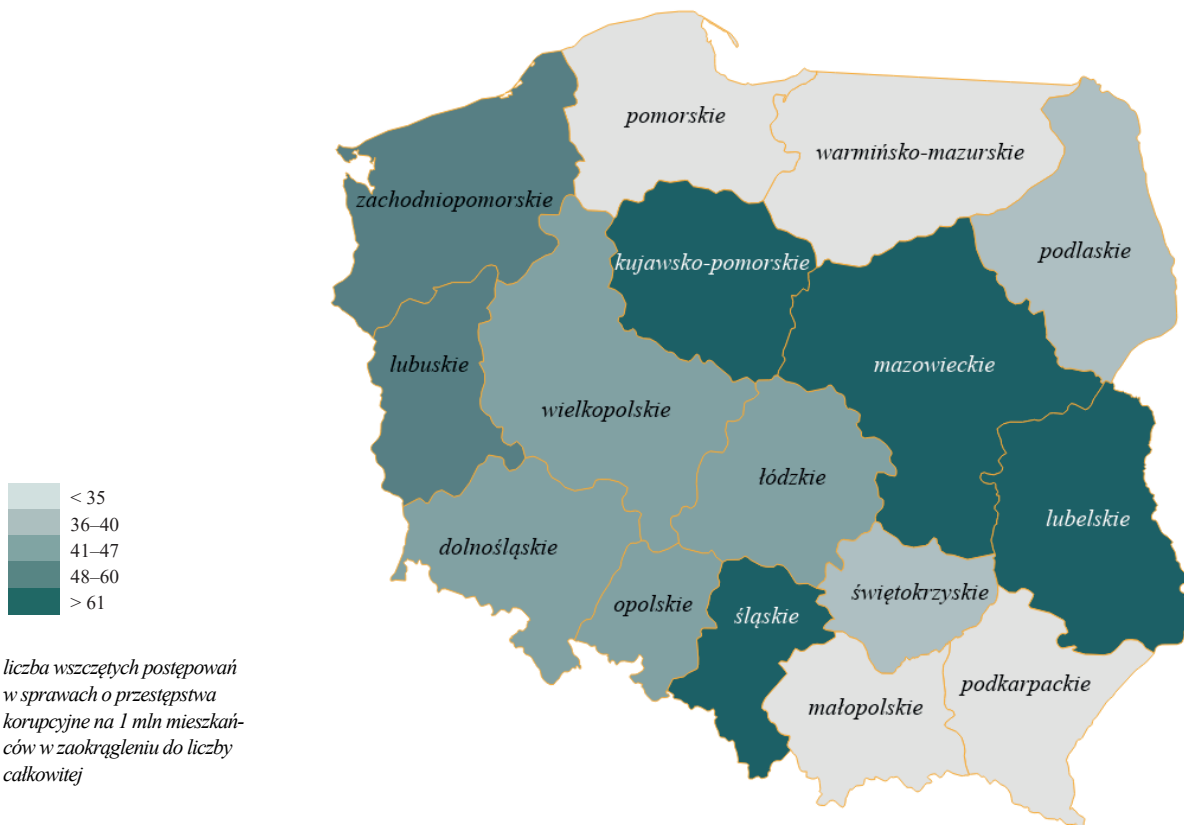
Policja nie gromadzi danych dotyczących miejsca popełnienia czynu w przypadku postępowań prowadzonych przez Centralne Biuro Śledcze Policji oraz Biuro Spraw Wewnętrznych. W związku z powyższym 7 postępowań ujętych w wykresie nr 6 nie zostało uwzględnionych na wykresach nr 7 i 8.

Wykres nr 7 Postępowania przygotowawcze wszczęte w 2017 r. z podziałem na województwa

Źródło: ABW, CBA, KAS, Policja, SG, ŻW

Wykres nr 8 Postępowania przygotowawcze wszczęte w 2017 r. w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców z podziałem na województwa

Źródło: ABW, CBA, GUS, KAS, Policja, SG, ŻW

Podstawa wszczęcia postępowań przygotowawczych

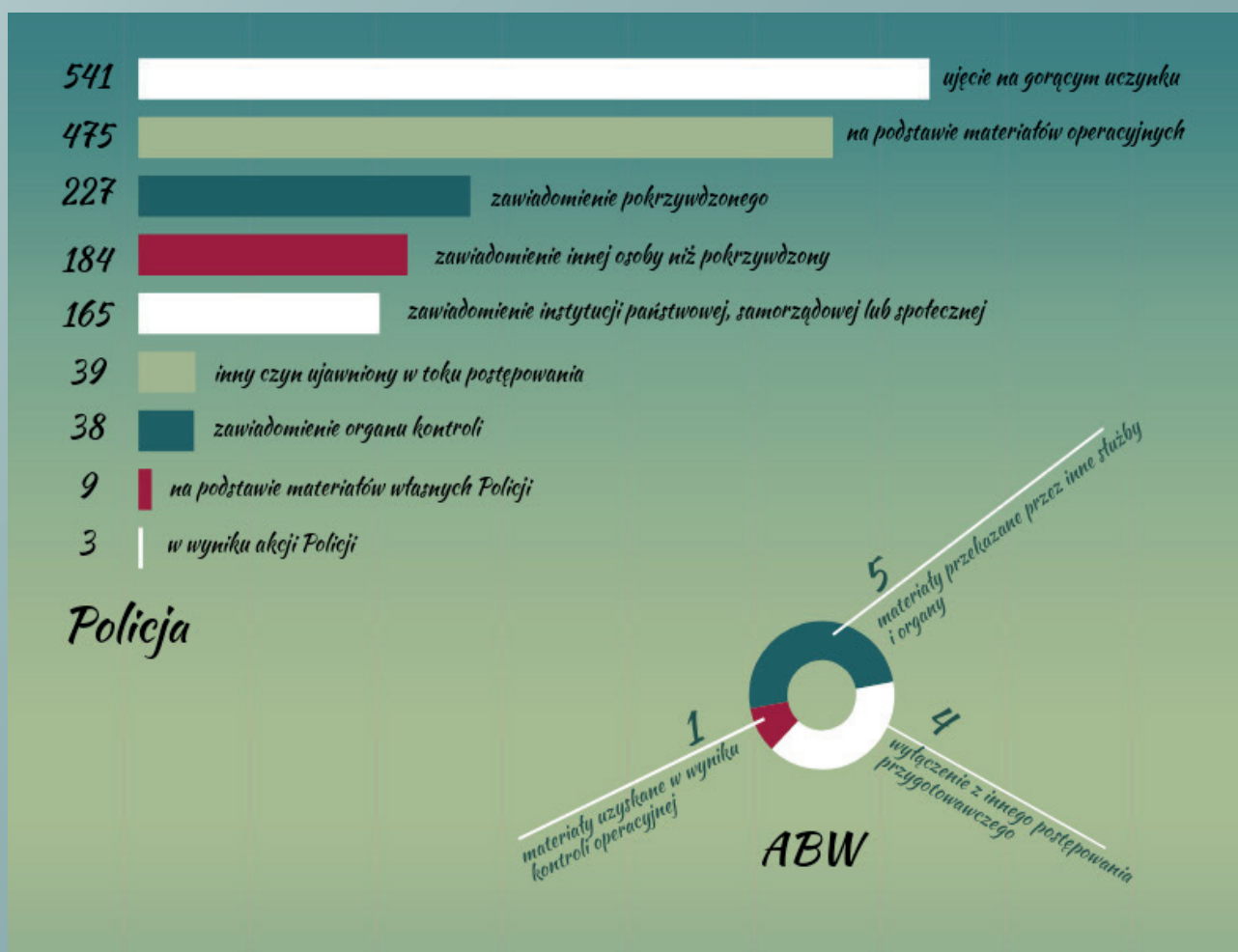

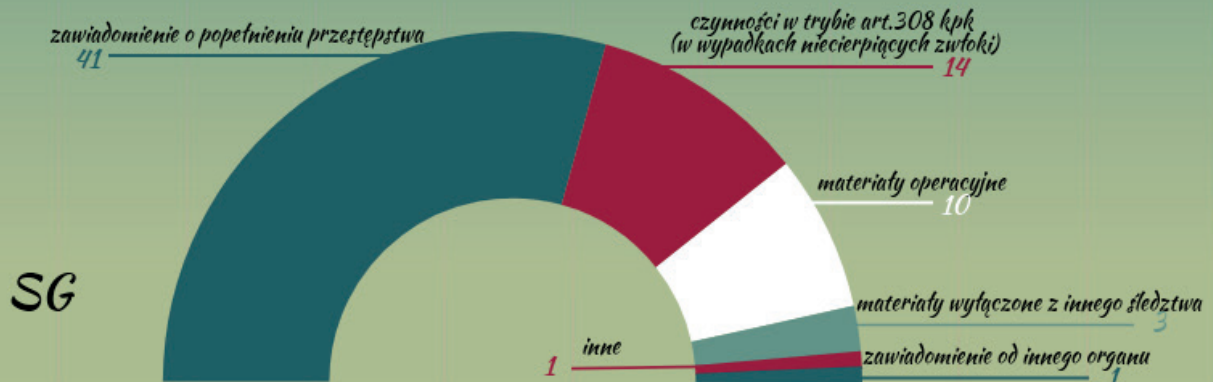
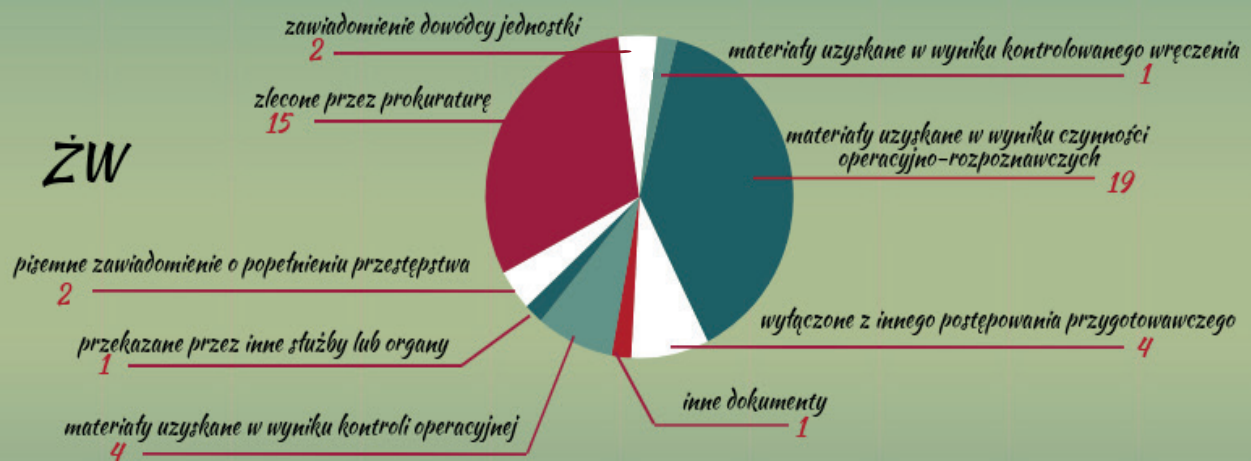
Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuraturę, Policję albo inny organ uprawniony do prowadzenia postępowania przygotowawczego.

Instytucje państwowe i samorządowe są zobligowane do niezwłocznego zawiadomienia prokuratury lub Policji, gdy w związku ze swoją działalnością uzyskają informacje o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie należy przede wszystkim do osób sprawujących funkcje kierownicze w instytucjach.

Informacji o przestępstwie mogą dostarczyć osoby fizyczne, instytucje państwowe i samorządowe lub media. Podstawą prowadzenia działań organów ścigania mogą być również ustalenia własne będące rezultatem czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniwo-śledczych, kontrolnych czy analityczno-informacyjnych.

Wykres nr 9 Podstawy wszczętych w 2017 r. przez Policję, ABW, CBA, ŻW, KAS i SG postępowań przygotowawczych

Prowadzone postępowania przygotowawcze

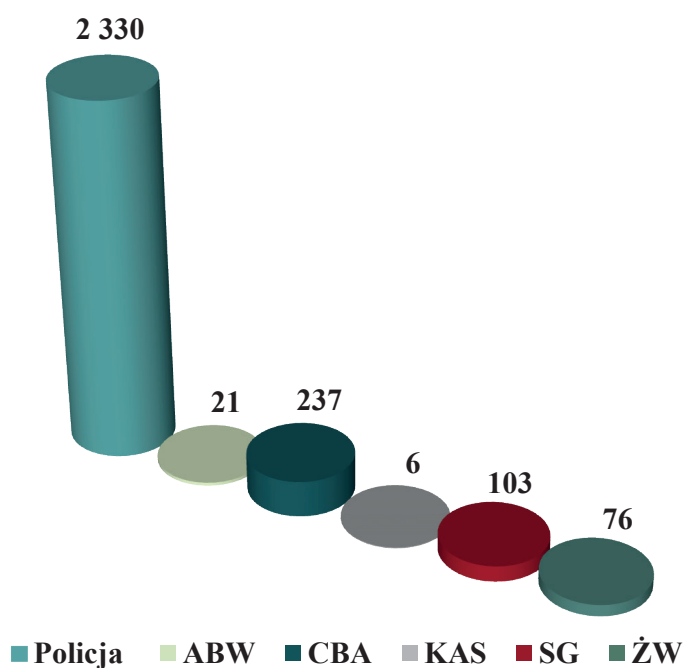

Postępowanie przygotowawcze może być prowadzone w formie dochodzenia lub śledztwa. Różnice dotyczą m.in. rodzaju spraw prowadzonych w określonej formie, czasu trwania i organów prowadzących. Śledztwo powinno być ukończone w ciągu 3 miesięcy, można je jednak przedłużyć – w uzasadnionych przypadkach maksymalnie do roku, natomiast w szczególnie uzasadnionych na dalszy czas oznaczony.

Na przedstawioną liczbę prowadzonych postępowań składają się postępowania wszczęte w 2017 r. oraz kontynuowane z lat poprzednich.

Najwięcej postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw korupcyjnych w 2017 r. prowadziła Policja.

Wykres nr 10 Liczba postępowań przygotowawczych prowadzonych przez służby w 2017 r.

Źródło: Policja, ABW, CBA, KAS, SG, ŻW

Zakończone postępowania przygotowawcze

Postępowanie przygotowawcze kończy się:

1. wniesieniem do sądu aktu oskarżenia lub wniosków o:

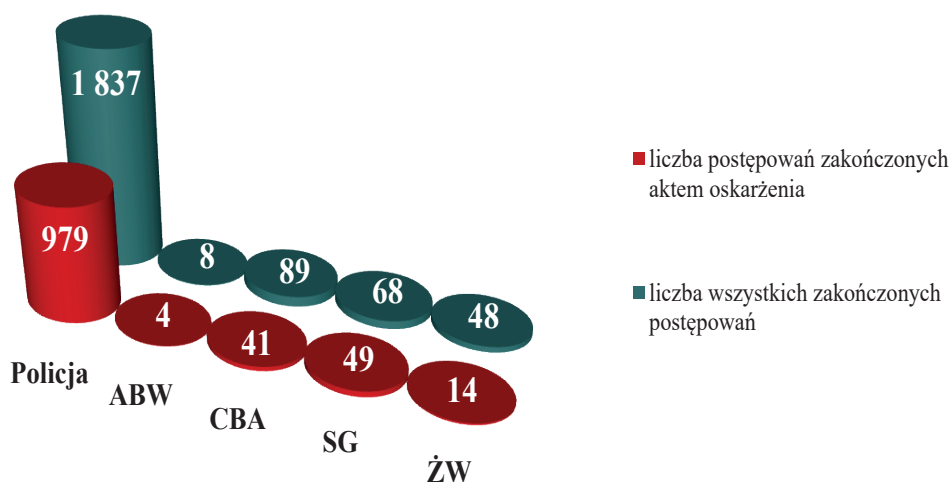
- skazanie i orzeczenie kary lub środków karnych uzgodnionych z oskarżonym,
- warunkowe umorzenie postępowania,
- umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających;

2. umorzeniem śledztwa lub dochodzenia;

3. umorzeniem dochodzenia i wpisaniem sprawy do rejestru przestępstw.

Zawieszenie postępowania przygotowawczego, w sytuacji długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej jego prowadzenie, nie jest formą zakończenia postępowania.

Wykres nr 11 Liczba postępowań przygotowawczych zakończonych przez służby w 2017 r.

Źródło: Policja, ABW, CBA, KAS, SG, ŻW

W 2017 r. Policja zakończyła 1 837 postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa korupcyjne², z czego w przypadku 979 sporządzono akt oskarżenia. Umorzono 690 śledztw, w tym 25 warunkowo. W inny sposób zakończono 174 postępowania.

W 4 przypadkach na 8 zakończonych postępowaniach prowadzonych przez ABW sporządzono akt oskarżenia. Umorzono 4 śledztwa.

Postępowania przygotowawcze prowadzone przez CBA w 41 przypadkach zakończone zostały sporządzeniem aktu oskarżenia. Umorzono 41 śledztw, w tym 1 warunkowo. W inny sposób zakończono 7 postępowaniach.

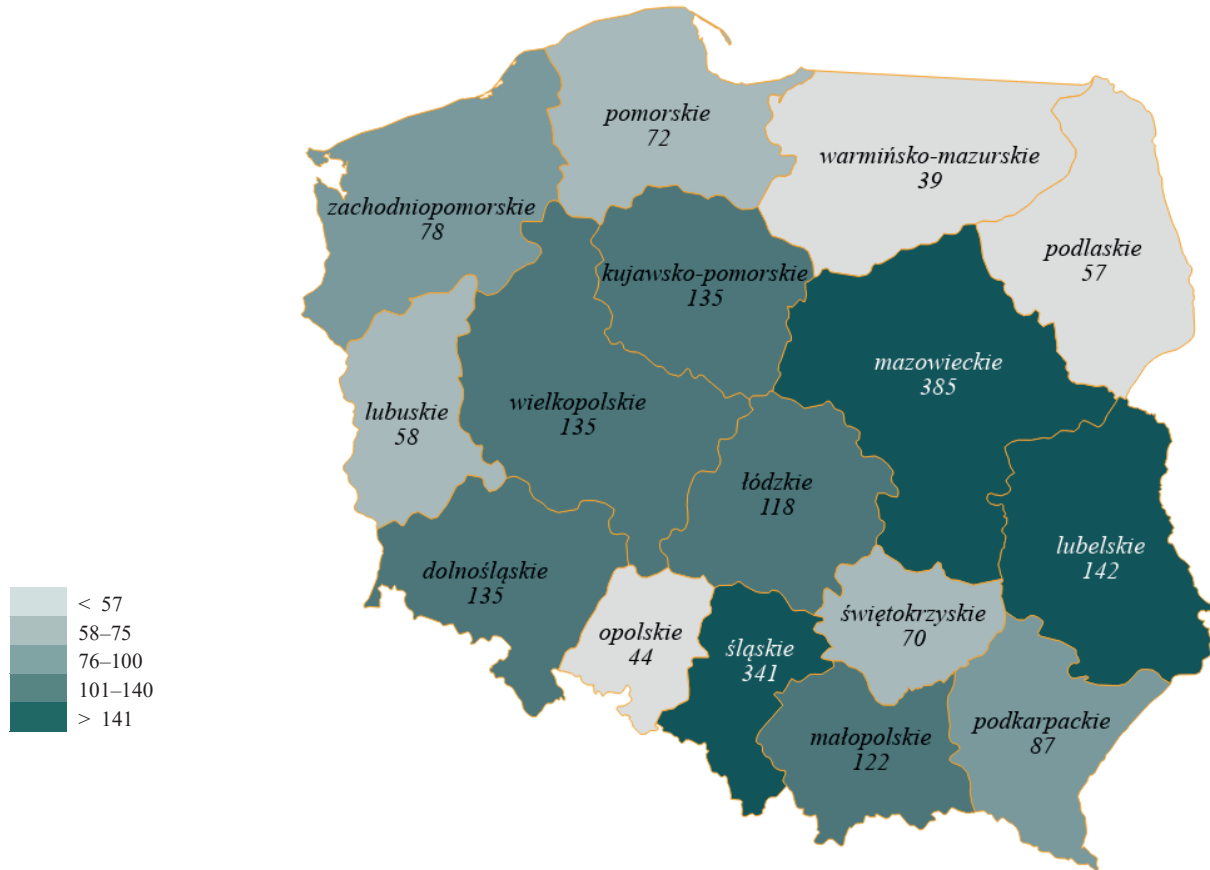
SG w 2017 r. zakończyła 68 postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa korupcyjne. 49 z nich zakończono sporządzeniem aktu oskarżenia, umorzono 8 śledztw, w tym 2 warunkowo. 10 postępowań przekazano innym organom, a 1 zakończono w inny sposób.

Z 48 postępowań prowadzonych przez ŻW 14 zakończono sporządzeniem aktu oskarżenia, 31 umorzono, w tym 3 warunkowo, a 1 skierowano do innych organów. W inny sposób zakończono 2 postępowania.

KAS nie zakończyła w 2017 r. żadnego postępowania przygotowawczego.

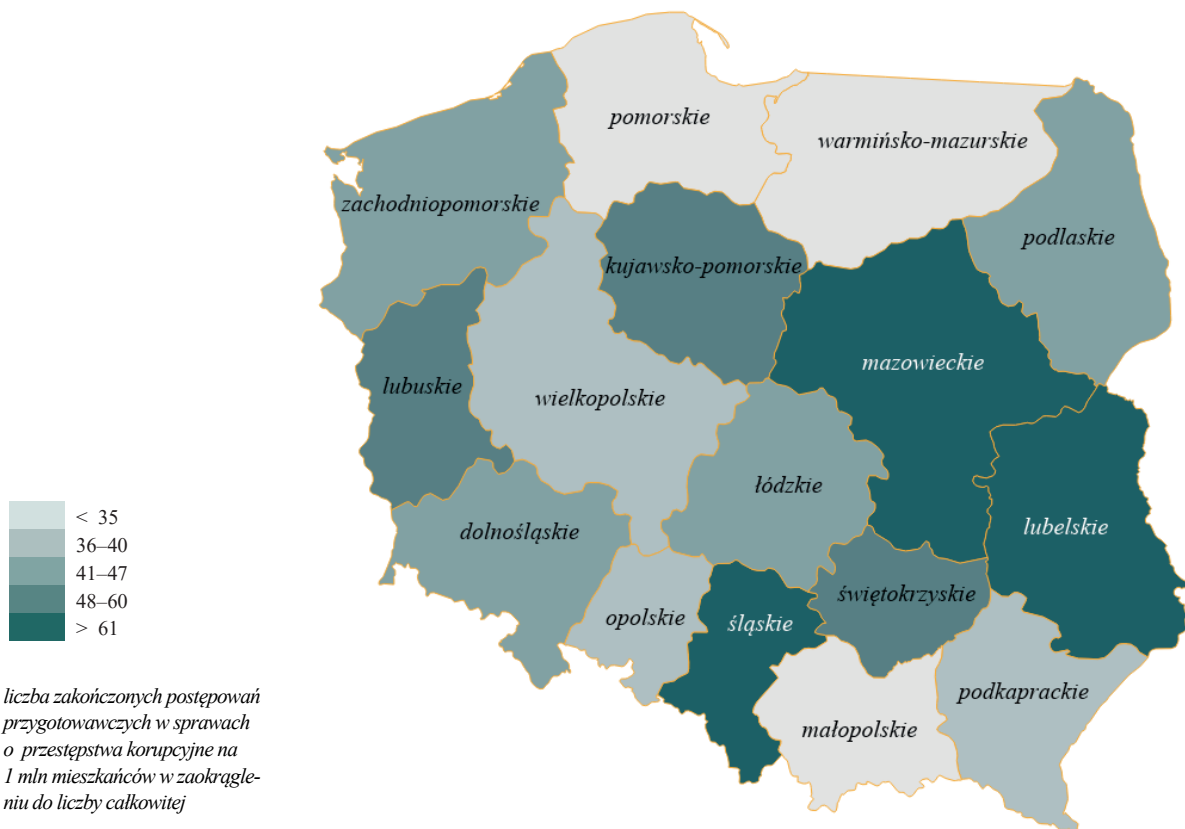
² W przypadku Policji suma poszczególnych sposobów zakończenia nie jest równa liczbie postępowań zakończonych z uwagi na sposób zliczania wartości.

Wykres nr 12 Postępowania przygotowawcze zakończone w 2017 r. z podziałem na województwa

Źródło: ABW, CBA, Policja, SG, ŻW

Wykres nr 13 Postępowania przygotowawcze zakończone w 2017 r. na 1 mln mieszkańców z podziałem na województwa

Źródło: ABW, CBA, GUS, Policja, SG, ŻW

Wykres nr 14 Obszary tematyczne postępowań przygotowawczych wszczętych w 2017 r.

Źródło: ABW, CBA, KAS, SG, ŹW

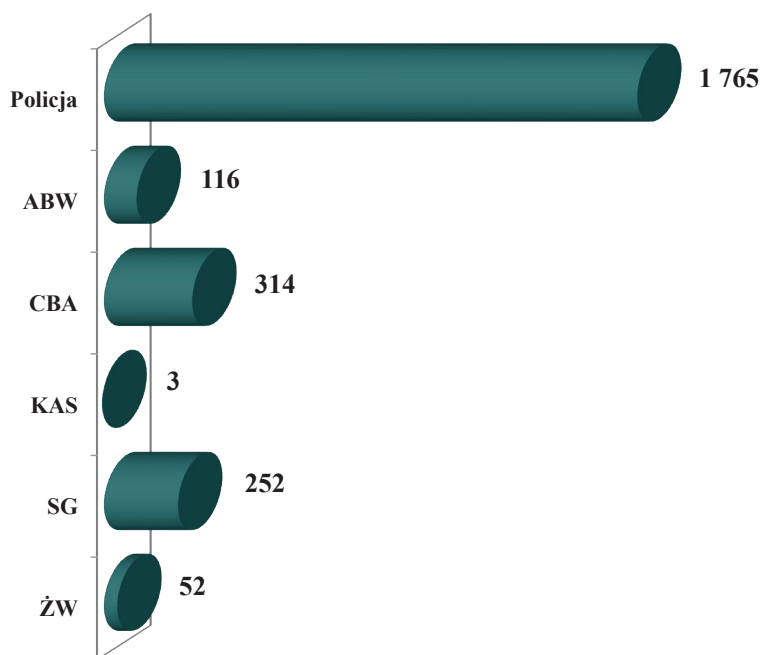
Policja, z uwagi na sposób gromadzenia danych, nie przedstawiła informacji na temat obszarów tematycznych prowadzonych postępowań.

PODEJRZANI W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA KORUPCYJNE

Wskazanie kogo uważa się za podejrzanego, osobę podejrzewaną lub oskarżonego często sprawia trudności, zwłaszcza, że potoczne znaczenia tych słów się przenikają. Zgodnie z przepisami podejrzanym jest osoba, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo której bez takiego postanowienia postawiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego. Z chwilą wniesienia do sądu aktu oskarżenia, a także złożenia wniosku o skazanie bez rozprawy lub wniosku o warunkowe umorzenie postępowania osoba taka uważana jest za oskarżonego.

Wykres nr 15 Liczba podejrzanych w postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez służby w 2017 r.

Źródło: ABW, CBA, KAS, Policja, SG, ŻW

Tabela nr 4 Wiek podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach przygotowawczych prowadzonych w 2017 r.

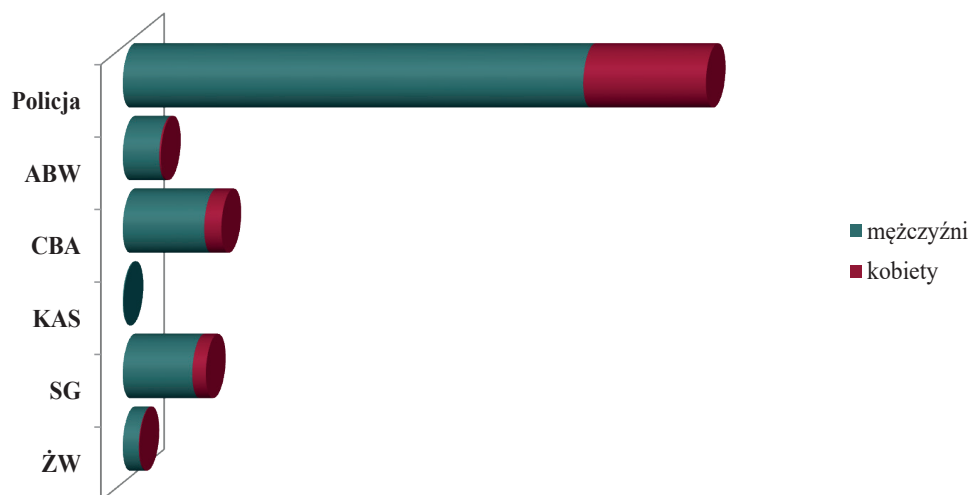
Wiek podejrzanych	Policja	ABW	CBA	KAS	SG	ŻW	Razem
do 20 lat	36	0	0	0	0	0	36
21-29 lat	248	0	8	0	14	1	271
30-39 lat	459	17	71	3	87	8	645
40-49 lat	440	41	101	0	97	18	697
50 i więcej	582	58	134	0	54	25	853
Razem	1 765	116	314	3	252	52	2 502

Źródło: ABW, CBA, KAS, Policja, SG, ŻW

Najliczniejszą grupę podejrzanych o popełnienie przestępstw korupcyjnych w 2017 r. stanowiły osoby powyżej 50 roku życia.

Zdecydowaną większość podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w 2017 r. stanowili mężczyźni. W postępowaniach prowadzonych przez Policję kobiety stanowiły 21%, w przypadku spraw prowadzonych przez ABW – około 4%, CBA – ponad 17%, SG – 16% i w ŻW – blisko 6%. W postępowaniach prowadzonych przez KAS w 2017 r. nie przedstawiono zarzutów żadnej kobiecie.

Wykres nr 16 Płeć podejrzanych w postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez służby w 2017 r.

Źródło: ABW, CBA, KAS, Policja, SG, ŻW

Tabela nr 5 Obywatelstwo podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach przygotowawczych w 2017 r.

Obywatelstwo podejrzanych	Policja	ABW	CBA	KAS	SG	Razem
Polska	1 130	114	312	3	144	1 703
Armenia	2	0	0	0	0	2
Białoruś	4	0	0	0	6	10
Bulgaria	3	0	0	0	0	3
Chiny	0	0	0	0	2	2
Chorwacja	1	0	0	0	0	1
Francja	1	0	0	0	0	1
Grecja	1	0	0	0	0	1
Izrael	0	0	2	0	0	2
Kazachstan	0	0	0	0	1	1
Litwa	1	0	0	0	1	2
Łotwa	2	0	0	0	0	2
Moldawia	2	0	0	0	2	4
Niemcy	1	0	0	0	1	2
Rosja	3	0	0	0	2	5
Rumunia	2	0	0	0	4	6
Słowacja	2	0	0	0	1	3
Słowenia	1	0	0	0	0	1
Syria	0	0	0	0	1	1
Szwecja	1	0	0	0	0	1
Turcja	1	0	0	0	1	2
Ukraina	51	2	0	0	85	138
Wietnam	1	0	0	0	0	1
Włochy	0	0	0	0	1	1
nieokreślone	555	0	0	0	0	555
Razem	1 765	116	314	3	252	2 450

Źródło: ABW, CBA, KAS, Policja, SG

Blisko 70% podejrzanych, których obywatelstwo zostało ustalone, stanowili obywatele Polski. Spośród obcokrajowców najliczniejszą grupą byli obywatele Ukrainy (8% wszystkich podejrzanych).

W 2013 r. zmienił się zakres danych statystycznych gromadzonych przez Policję. Wprowadzanie do policyjnych zbiorów danych informacji dotyczącej obywatelstwa nie jest obligatoryjne, w związku z czym w przypadku blisko 23% ogółu podejrzanych o przestępstwa korupcyjne obywatelstwo nie zostało określone.

ZASTOSOWANE ŚRODKI ZAPOBIEGAWCZE

Środki zapobiegawcze stosuje się wobec oskarżonego (podejznanego) aby zabezpieczyć prawidłowy tok procesu. Dodatkową funkcją środków może być ochrona przed popełnieniem nowego przestępstwa. Zastosowany środek należy niezwłocznie uchylić lub zmienić, jeżeli uzasadnia to sytuacja procesowa. Zgodnie zaś z regułą subsydiarności (proporcjonalności) tymczasowego aresztowania nie stosuje się, jeżeli wystarczający jest inny środek zapobiegawczy.

W 2017 r., podobnie jak w latach poprzednich, najczęściej stosowanym środkiem zapobiegawczym w śledztwach dotyczących przestępstw korupcyjnych pozostawało poręczenie majątkowe.

Tabela nr 6 Rodzaje środków zapobiegawczych zastosowanych wobec podejrzanych w 2017 r.

Rodzaj środka zapobiegawczego	Policja	ABW	CBA	KAS	SG	ŻW	Razem
poręczenie majątkowe	161	30	127	0	33	6	357
dozór Policji	14	22	82	0	36	10	164
dozór przełożonego wojskowego	1	0	5	0	0	6	12
tymczasowe aresztowanie	54	15	39	2	10	0	120
zakaz opuszczania kraju	62	3	27	0	8	0	100
zakaz opuszczania kraju, połączony z zatrzymaniem paszportu	5	7	34	0	9	2	57
zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu	11	9	15	1	4	5	45
zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami	0	5	19	0	0	0	24
nakaz powstrzymania się od określonej działalności lub od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów	1	0	1	0	0	0	2
Razem	309	91	349	3	100	29	881

Źródło: ABW, CBA, KAS, Policja, SG, ŻW

ZABEZPIECZONE MIENIE I UJAWNIONE KORZYŚCI MAJĄTKOWE

Korzyść majątkowa to zysk w zakresie dóbr materialnych. Korzyść ta musi mieć wartość ekonomiczną, tj. wielkość wyrażoną w pieniądzu lub potencjał zaspokojenia określonej potrzeby materialnej. Dlatego korzyścią majątkową będą banknoty wręczone bezpośrednio, ale także środki przelane na rachunek bankowy, kosztowne przedmioty, wycieczki, zaproszenia na konferencje organizowane w atrakcyjnych miejscach, umorzenie długu czy pożyczka oferowana na preferencyjnych warunkach oraz umożliwienie zdobycia zamówienia publicznego.

W 2017 r. w wyniku prowadzonych przez CBA postępowań ujawniono korzyści majątkowe w łącznej wysokości blisko 188,5 mln zł i 125 tys. euro.

W przypadku działań ABW wartość ujawnionych korzyści majątkowych wyniosła blisko 4 mln zł, w przypadku postępowań prowadzonych przez KAS

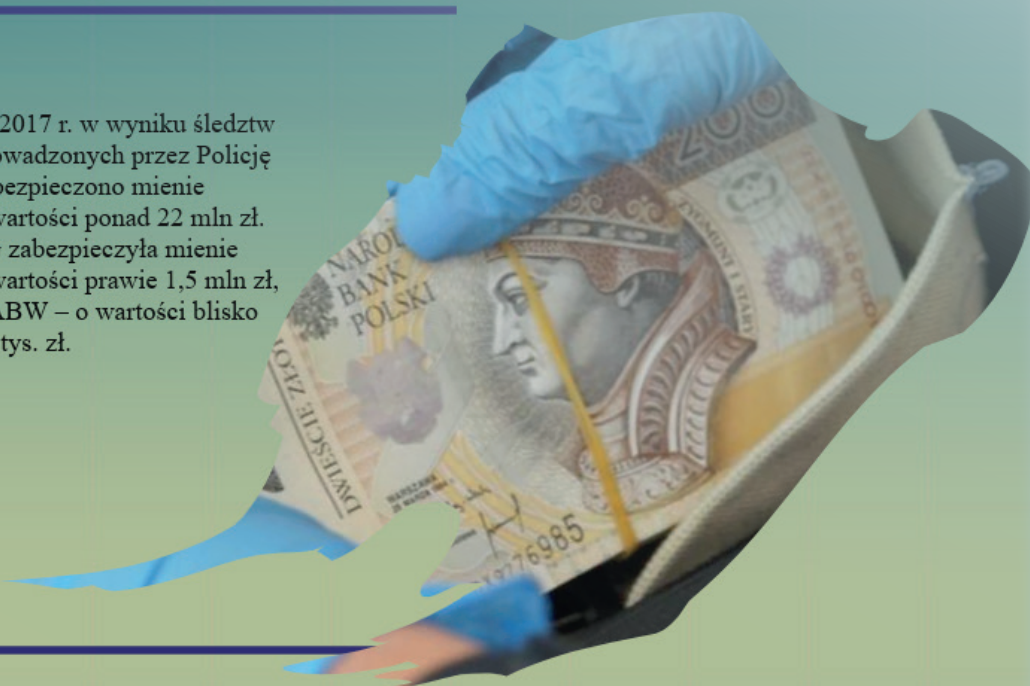
– 100 tys. zł,

a w przypadku Policji

– ponad 107 mln zł.

SG w wyniku prowadzonych śledztw ujawniła korzyści majątkowe w wysokości ponad 16 tys. zł, 10 469 dolarów amerykańskich, 7 025 euro oraz 200 hrywien.

W 2017 r. w wyniku śledztw prowadzonych przez Policję zabezpieczono mienie o wartości ponad 22 mln zł. SG zabezpieczyła mienie o wartości prawie 1,5 mln zł, a ABW – o wartości blisko 12 tys. zł.

PRAWOMOCNE SKAZANIA

W 2017 r. za przestępstwa korupcyjne skazano 2 161 osób. Zdecydowana większość wydanych orzeczeń dotyczyła – podobnie jak w roku ubiegłym – przestępstwa przekupstwa (art. 229 kk) i wyniosła 1 015 przypadków.

Tabela nr 7 Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. według kwalifikacji prawnej czynu głównego z podziałem na rodzaj kary

Kwalifikacja prawna (artykuł)	Rodzaj kary						kara mieszana	Razem
	grzywna samoistna		ograniczenie wolności		pozbawienie wolności			
		w tym z zawieszeniem		w tym z zawieszeniem		w tym z zawieszeniem		
228 kk	18	0	3	0	273	257	0	294
229 kk	137	0	21	0	824	731	33	1 015
230 kk	12	0	10	0	62	51	0	84
230a kk	22	0	0	0	60	58	0	82
231 § 2 kk	2	1	0	0	109	94	1	112
250a kk	2	0	0	0	13	12	0	15
271 § 3 kk	145	0	6	0	353	309	1	505
296a kk	1	0	0	0	18	11	0	19
296b kk	1	0	0	0	26	26	0	27
305 kk	3	0	0	0	4	4	0	7
46 ustawy o sporcie	0	0	0	0	1	1	0	1
47 ustawy o sporcie	0	0	0	0	0	0	0	0
48 ustawy o sporcie	0	0	0	0	0	0	0	0
54 ustawy refundacyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	343	1	40	0	1 743	1 554	35	2 161

Źródło: MS

Najczęściej orzekaną karą za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. było pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem jego wykonania. Bezwzględną karę pozbawienia wolności wymierzono prawie 9% skazanych. Wartość ta utrzymywała się na podobnym poziomie jak w roku 2016.

W ramach kary dodatkowej sąd na podstawie art 33 § 1 kk wymierzał karę grzywny obok pozbawienia wolności. W 2017 r. były 1 172 takie przypadki. W stosunku do roku 2016 liczba tego rodzaju orzeczeń zmalała o prawie 30%.

Tabela nr 8 Prawomocnie skazani na karę grzywny obok pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. według kwalifikacji prawnej czynu głównego

Kwalifikacja prawna	Kara grzywny obok pozbawienia wolności			
	2016 r.		2017 r.	
	ogółem	z zawieszeniem	ogółem	z zawieszeniem
(artykuł)				
228 kk	276	261	237	226
229 kk	587	574	463	452
230 kk	73	52	46	42
230a kk	59	59	49	48
231 § 3 kk	71	65	65	59
250a kk	4	4	5	4
271 § 3 kk	379	335	270	242
296a kk	15	15	8	8
296b kk	52	52	25	25
305 kk	4	4	4	4
46 ustawy o sporcie	0	0	0	0
47 ustawy o sporcie	0	0	0	0
48 ustawy o sporcie	0	0	0	0
54 ustawy refundacyjnej	0	0	0	0
Razem	1 520	1 421	1 172	1 110

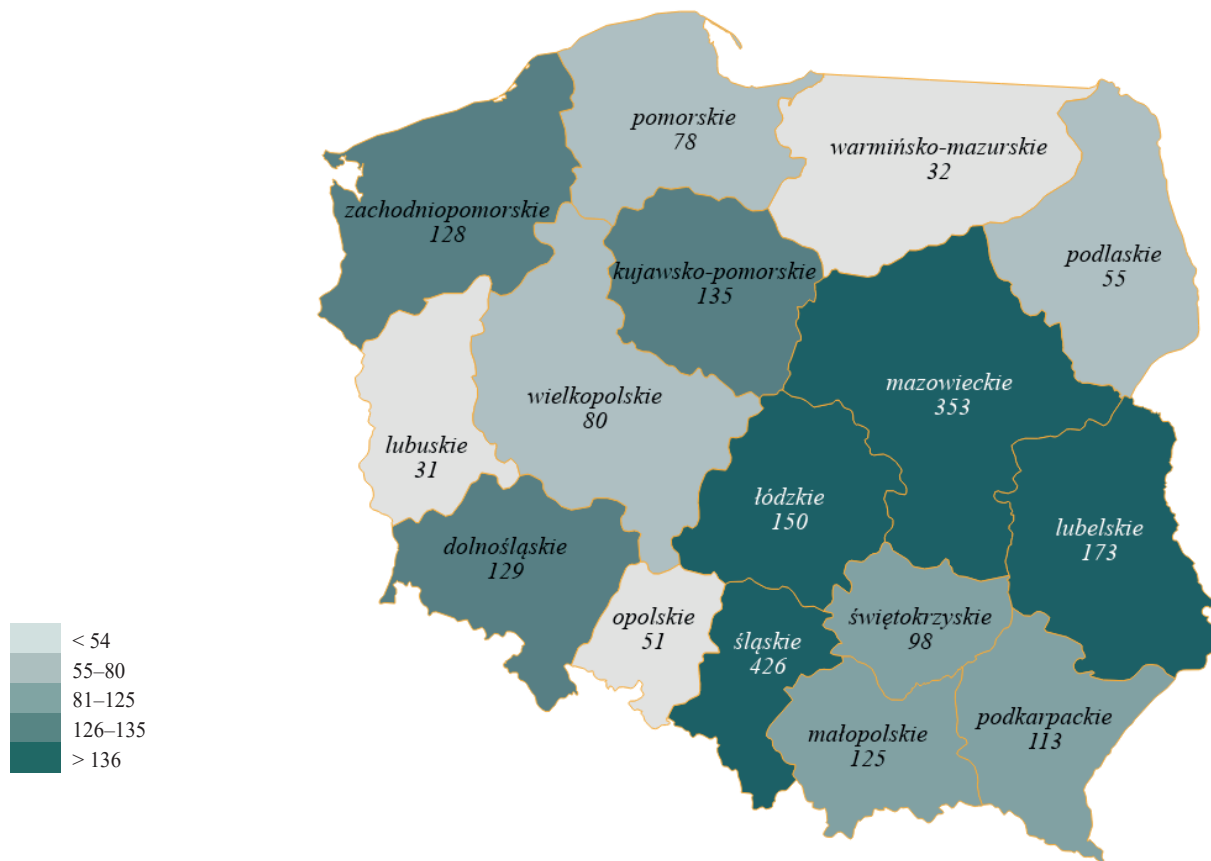
Źródło: MS

W 2017 r., podobnie jak w roku 2016, najwięcej osób skazano za popełnienie przestępstw na terenie województwa śląskiego – 426 oraz województwa mazowieckiego – 353. Wartości te zmalały nieco w porównaniu do 2016 r.

Najmniej osób skazano w 2017 r. za przestępstwa popełnione na terenie województw lubuskiego – 31 oraz warmińsko-mazurskiego – 32.

Najwięcej skazań w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców w 2017 r. miało miejsce, podobnie jak w roku 2016, w przypadku przestępstw popełnionych w województwie śląskim – 94, a najmniej – w województwach warmińsko-mazurskim – 22 i wielkopolskim – 23.

Wykres nr 17 Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. z podziałem na województwa

Źródło: GUS, MS

Wykres nr 18 Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. na 1 mln mieszkańców

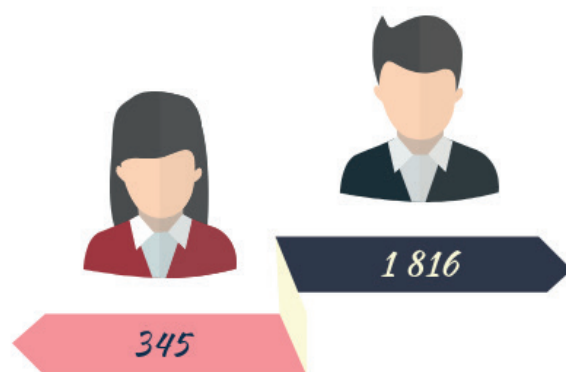

liczba prawomocnie skazanych w sprawach o przestępstwa korupcyjne na 1 mln mieszkańców w zaokrągleniu do liczby całkowitej

Źródło: GUS, MS

Zdecydowana większość skazanych za przestępstwa korupcyjne to mężczyźni.

Wykres nr 19 Płeć prawomocnie skazanych za przestępstwa korupcyjne w 2017 r.

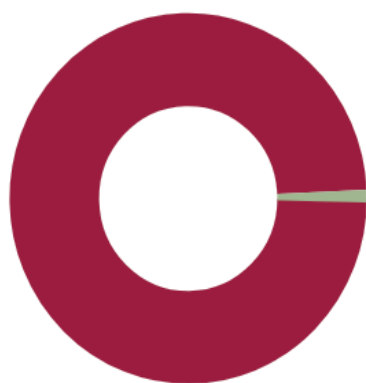
Źródło: MS

Kobiety osądzone za przestępstwa korupcyjne stanowią 1,3% wszystkich skazanych kobiet, natomiast w grupie wszystkich skazanych mężczyzn ponad 0,8% to skazani za przestępstwa korupcyjne.

Wykres nr 20 Liczba prawomocnie skazanych za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. z podziałem na wiek

Liczba prawomocnie skazanych ogółem i za przestępstwa korupcyjne w 2017 r.

Osoby skazane prawomocnymi wyrokami za przestępstwa korupcyjne stanowią niemal 9% wszystkich prawomocnie skazanych

241 436

skazanych ogółem

2 161

skazanych za przestępstwa korupcyjne

Wiek skazanych za przestępstwa korupcyjne

■ Wiek skazanych ogółem
■ Wiek skazanych za przestępstwa korupcyjne

Źródło: MS

W 2017 r. najwięcej wyroków skazujących zapadło wobec osób w przedziale wiekowym 30-39 lat. Wspomniana grupa wiekowa stanowi 29,4% skazanych w sprawach o przestępstwa korupcyjne. Druga w kolejności pod względem liczby wyroków skazujących jest grupa wiekowa powyżej 50 lat (25%).

Recydywista to w języku potocznym przestępca, który był skazywany wielokrotnie. Kodeks karny rozróżnia dwie formy recydywy: podstawową i wielokrotną.

Sprawca, który w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary, popełnia umyślne przestępstwo podobne do tego, za które już był skazany, działa w warunkach recydywy podstawowej. Recydywistą wielokrotnym jest sprawca skazany w warunkach recydywy podstawowej, który odbył już co najmniej rok kary pozbawienia wolności, w ciągu 5 lat po odbyciu ostatniej kary i ponownie popełnia umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu, przestępstwo zgwałcenia, rozboju, kradzieży z włamaniem lub inne przestępstwo przeciwko mieniu popełnione z użyciem przemocy lub groźby jej użycia.

W 2017 r., w celu odbycia kary za przestępstwa korupcyjne, do zakładów karnych przyjęto łącznie 270 skazanych, w tym 18 kobiet i 252 mężczyzn.

Tabela nr 9 Osoby przyjęte w 2017 r. do odbycia kary pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne z podziałem na płeć

Wymiar kary	mężczyźni	kobiety
do 1 roku	100	7
od 1 roku do 2 lat	81	4
od 2 lat do 3 lat	40	5
od 3 lat do 5 lat	26	1
powyżej 5 lat	5	1
Razem	252	18

Źródło: SW

W trakcie odbywania kary w stosunku do 84 osób zastosowano warunkowe przedterminowe zwolnienie, a wobec 20 osób orzeczono przerwę w odbywaniu kary.

Tabela nr 10 Osoby pozbawione wolności w sprawach o przestępstwa korupcyjne w 2017 r. z podziałem na płeć i uprzednią karalność

Uprzednia karalność	mężczyźni	kobiety
brak recydywy	409	40
recydywa	44	1

Źródło: SW

Spis tabel

1. Liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych w 2017 r.	7
2. Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych w latach 2015–2017 według kwalifikacji prawnej czynu	10
3. Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2017 r. z podziałem na województwa	11
4. Wiek podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych w 2017 r.	21
5. Obywatelstwo podejrzanych o przestępstwa korupcyjne w postępowaniach prowadzonych w 2017 r.	22
6. Rodzaje środków zapobiegawczych zastosowanych wobec podejrzanych w 2017 r.	23
7. Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. według kwalifikacji prawnej czynu głównego z podziałem na rodzaj kary	25
8. Prawomocnie skazani na karę grzywny obok pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. według kwalifikacji prawnej czynu głównego	26
9. Osoby przyjęte w 2017 r. do odbycia kary pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne z podziałem na płeć	29
10. Osoby pozbawione wolności w sprawach o przestępstwa korupcyjne w 2017 r. z podziałem na płeć i uprzednią karalność	29

Spis wykresów

1. Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych w KCIK w latach 2015–2017	8
2. Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych przez Policję oraz pozostałe instytucje w 2017 r.	8
3. Liczba przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych przez Policję oraz pozostałe instytucje w latach 2015–2017	9
4. Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2017 r. z podziałem na województwa	12
5. Rejestracje przestępstw korupcyjnych w KCIK w 2017 r. w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców z podziałem na województwa	12
6. Liczba postępowań przygotowawczych wszczętych w 2017 r. prowadzonych przez poszczególne służby	13
7. Postępowania przygotowawcze wszczęte w 2017 r. z podziałem na województwa	14
8. Postępowania przygotowawcze wszczęte w 2017 r. w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców z podziałem na województwa	14
9. Podstawy wszczętych w 2017 r. przez Policję, ABW, CBA, ŻW, KAS i SG postępowań przygotowawczych	15
10. Liczba postępowań przygotowawczych prowadzonych przez służby w 2017 r.	17
11. Liczba postępowań przygotowawczych zakończonych przez służby w 2017 r.	18
12. Postępowania przygotowawcze zakończone w 2017 r. z podziałem na województwa	19
13. Postępowania przygotowawcze zakończone w 2017 r. na 1 mln mieszkańców z podziałem na województwa	19
14. Obszary tematyczne postępowań przygotowawczych wszczętych w 2017 r.	20
15. Liczba podejrzanych w postępowaniach prowadzonych przez służby w 2017 r.	21
16. Płeć podejrzanych w postępowaniach prowadzonych przez służby w 2017 r.	22
17. Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. z podziałem na województwa	27
18. Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. na 1 mln mieszkańców	27
19. Płeć prawomocnie skazanych za przestępstwa korupcyjne w 2017 r.	28
20. Liczba osób prawomocnie skazanych za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. z podziałem na wiek	28

